

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Κύπρος 1974: μια ανοιχτή πληγή»

Συγγραφή: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΓΕΡΑΚΙΝΗ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Κύπρος 1974: μια ανοιχτή πληγή

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρία Βλάχου

Δημιουργία σεναρίου

Αλεξάνδρα Γερακίνη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

38^ο Γενικό Λύκειο Αθηνών

Χρονολογία

Από 06-03-2015 έως 30-03-2015.

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Επτά (7) διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Η εκπαιδευτικός που πραγματοποίησε τα συγκεκριμένο σενάριο ήταν εξοικειωμένη:
α) με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας των μαθητών β) με τη χρήση του διαδικτύου γ) με τη χρήση Wiki δ) με τη δημιουργία υπερσυνδέσεων.

Οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι: α) με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας β) με την αξιοποίηση διαδικτυακών πηγών γ) με τη χρήση κάποιου προγράμματος επεξεργασίας κειμένου και δ) με τη δημιουργία Wiki.

Η εκπαιδευτικός, πριν την έναρξη εφαρμογής του σεναρίου, ξαναθύμισε στους μαθητές/τριές της τη λειτουργία του Wiki, ώστε να εργάζονται και να κοινοποιούν τις εργασίες τους σε αυτό.

Τέλος, στο σχολείο υπήρχε: α) εργαστήριο πληροφορικής με σύνδεση στο διαδίκτυο, β) διαδραστικός πίνακας στον οποίο παρουσιάστηκαν και οι εργασίες των μαθητών.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Αλεξάνδρα Γερακίνη, Κύπρος 1974: μια ανοιχτή πληγή, Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ΄ Λυκείου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στο μάθημα της Λογοτεχνίας της Γ΄ Λυκείου. Το θέμα του ήταν το πώς η εισβολή του Αττίλα επηρέασε τη ζωή των κατοίκων του νησιού.

Οι μαθητές/τριες χωρίστηκαν σε ομάδες σύμφωνα με τις προτιμήσεις τους, ωστόσο, υπήρξε μέριμνα να μη μπουν όλοι οι άριστοι μαθητές μαζί και να υπάρχει ένας καλός χειριστής του Η/Υ σε κάθε ομάδα. Μελέτησαν τα κείμενα που τους

δόθηκαν και έγινε προσπάθεια οι μαθητές να εμπλακούν συναισθηματικά στην ιστορία μέσω της ενσυναίσθησης. Παρουσίασαν, τέλος, στην ολομέλεια τις εργασίες τους και τις αξιολόγησαν.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η παρούσα εφαρμογή, ακολούθησε το σκεπτικό του συνταγμένου σεναρίου σύμφωνα με το οποίο η διερεύνηση της σχέσης της λογοτεχνίας με ιστορικά γεγονότα σχετίζεται με το κοινωνικό και πολιτισμικό παρόν των μαθητών της Γ΄ Λυκείου. Ο τρόπος με τον οποίο οι μαθητές αντιμετωπίζουν ιστορικά γεγονότα μέσα από την λογοτεχνία συμβάλλει στη διαμόρφωση της ιστορικής και κοινωνικής τους ταυτότητας. Η τραγωδία στην Κύπρο είναι ένα ιστορικό γεγονός που μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στους μαθητές να κατανοήσουν ορισμένους από τους τρόπους με τους οποίους η ιστορία μετουσιώνεται σε ποιητικό λόγο και ιστορική αφήγηση. Η ανάγνωση των λογοτεχνικών κειμένων με θέμα την τουρκική εισβολή στην Κύπρο είναι μια ευκαιρία για τους μαθητές να γνωρίσουν την ανθρώπινη διάσταση του θέματος και να προβληματιστούν για την αδικία, τη στέρηση δικαιωμάτων, τον παραλογισμό και τα πολιτικά λάθη που έχουν οδυνηρές συνέπειες στη ζωή των ανθρώπων. Το σενάριο κάνει και κάτι άλλο: η ελληνικότητα της Κύπρου βοηθά στην κατανόηση σημερινών αντίστοιχων γεγονότων και του πόνου ανθρώπων άλλων ηπείρων και λαών.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ - ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώξαμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν ότι το κυπριακό ζήτημα και η διχοτόμηση του νησιού παραμένει μια ανοιχτή πληγή του Ελληνισμού,

- να γνωρίσουν και να νιώσουν την ανθρώπινη διάσταση του κυπριακού εθνικού προβλήματος,
- να κατανοήσουν πόσο οδυνηρό και παράλογο είναι να στερείται κάποιος τη γη του, τον χώρο της νεότητας του και των βιωμάτων του καθώς και αγαπημένα του πρόσωπα,
- να κατανοήσουν το αίσθημα της αδικίας, του θυμού και της απελπισίας που προκαλεί η στέρηση ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων,
- να κατανοήσουν πως μέσα από τη στάχτη, την καταστροφή και την απώλεια γεννιέται η ανάγκη για ελπίδα, αντίσταση και αγωνιστική διάθεση.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν ότι η πρωτοπρόσωπη αφήγηση συμβάλλει στην καλύτερη επαφή του αναγνώστη με το κείμενο,
- να κατανοήσουν ότι τα λιτά εκφραστικά μέσα μπορούν εξίσου να συμβάλουν στη δημιουργία συναισθηματικής φόρτισης,
- να κατανοήσουν πως το ιστορικό και προσωπικό βίωμα και συγκεκριμένα η κυπριακή τραγωδία και το δράμα των αγνοουμένων πυροδοτεί τη λογοτεχνική δημιουργία και έκφραση,
- να μάθουν ότι το λογοτεχνικό κείμενο μπορεί να συνομιλεί με άλλα λογοτεχνικά κείμενα, βίντεο, τραγούδια, εικόνες ώστε να συμπληρώνεται και να διαφωτίζεται από αυτά.

Γραμματισμοί

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώξαμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να μπορούν να παράγουν γραπτό λόγο σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο,
- να μπορούν να δημιουργούν υπερσυνδέσεις στο λογοτεχνικό κείμενο,

- να μπορούν να εντοπίζουν λογοτεχνικά κείμενα που πραγματεύονται το ίδιο θέμα,
- να μπορούν να συνεργάζονται στην τάξη αλλά και μέσω skype, να κοινοποιούν τις εργασίες τους και να τις παρουσιάζουν.

Διδακτικές πρακτικές

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου χρησιμοποιήθηκε κυρίως η μέθοδος της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Η επιλογή αυτή εξυπηρέτησε την ενεργητική εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία μέσω των ομάδων εργασίας που συγκροτήθηκαν, δημιούργησε ένα περιβάλλον αλληλοϋποστήριξης και γόνιμου διαλόγου που προώθησε τη διδασκαλία και την παραγωγή γνώσης, κάτι που αποτελούσε βασική επιδίωξη και του συνταγμένου σεναρίου. Οι ομάδες εργάστηκαν υπό την καθοδήγηση και τον συντονισμό του εκπαιδευτικού, ο οποίος παρενέβη για να ελέγξει ότι οι δραστηριότητες υλοποιούνται προς τη σωστή κατεύθυνση και για να δώσει οδηγίες και να επιλύσει απορίες. Οι ομάδες εργάστηκαν χωρίς φύλλα εργασίας αλλά με συγκεκριμένες δραστηριότητες, άλλοτε ίδιες και άλλοτε διαφορετικές ανάλογα με το θέμα της κάθε ομάδας. Όλες οι εργασίες ολοκληρώθηκαν στα πλαίσια του σχολικού ωραρίου και όλες είναι αποτέλεσμα συνεργασίας και αλληλεπίδρασης μέσα στην ομάδα.

Η καθηγήτρια εμπύχωνε τους μαθητές της όταν αυτοί αντιμετώπιζαν δυσκολίες και παράλληλα ήταν εκεί, όταν αυτοί είχαν απορίες, που με κατευθυνόμενη συζήτηση τους οδηγούσε στην υιοθέτηση λύσεων, ιδιαίτερα στην υπερσύνδεση λέξεων.

Όλες οι εργασίες-εκτός από την πρώτη- ολοκληρώθηκαν στα πλαίσια του σχολικού ωραρίου (οι μαθητές δεν είχαν χρόνο σπίτι) και όλες είναι αποτέλεσμα συνεργασίας και αλληλεπίδρασης μέσα στην ομάδα.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο διδασκαλίας, αφετηρία της συγκεκριμένης διδακτικής πρότασης υπήρξε η διαπίστωση ότι οι μαθητές της Γ Λυκείου, λίγο πριν την αποφοίτηση τους από το σχολείο, αγνοούν βασικά γεγονότα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

Οι μαθητές όμως αυτοί είναι ίσως οι πιο ώριμοι να εκφράσουν την άποψη τους για σύγχρονα ιστορικά γεγονότα, όπως αυτά προβάλλονται μέσα από τη λογοτεχνία, να εκφράσουν τους προβληματισμούς τους και τους στοχασμούς τους για τον τρόπο με τον οποίο τα ιστορικά γεγονότα διαμορφώνουν τη σύγχρονη πραγματικότητα και καθορίζουν τις ζωές των ανθρώπων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών της Λογοτεχνίας της Γ Λυκείου, στη διδακτέα ύλη προτείνονται δεκαέξι πεζά και ποιητικά κείμενα από τη μεταπολεμική και σύγχρονη λογοτεχνία που στόχο έχουν να φέρουν τον μαθητή σε επαφή με αντιπροσωπευτικά δείγματα της εθνικής και παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και να τον βοηθήσουν να στοχαστεί και να προβληματιστεί για γεγονότα και θέματα της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας.

Όλοι αυτοί οι στόχοι επιτεύχθηκαν με την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στο συγκεκριμένο σενάριο είχε ως στόχο να απομακρύνει τους μαθητές από τον παραδοσιακό ρόλο που έχουν ως αναγνώστες και να τους ωθήσει σε έναν πιο δημιουργικό και ενεργό ρόλο στην ανάγνωση της λογοτεχνίας.

Οι μαθητές/τριες κλήθηκαν να αξιοποιήσουν κριτικά διαδικτυακές πηγές για να δημιουργήσουν στο λογοτεχνικό κείμενο υπερσυνδέσεις και να διαπιστώσουν από

μόνοι τους τις εναλλακτικές διαδρομές που δημιουργούν οι υπερσυνδέσεις και τις νέες προοπτικές που ανοίγουν.

Όλο το υλικό που χρειάστηκαν για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων τους υπήρχε αναρτημένο σε συγκεκριμένη ενότητα της ψηφιακής τάξης του σχολείου, ώστε να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτό και από το σπίτι τους. Το μόνο με το οποίο δεν ασχολήθηκαν οι μαθητές/τριες ήταν το montage, γιατί ο χρόνος ήταν λιγοστός και ο φόβος να μικρύνουν οι ομάδες υπαρκτός, καθώς οι μαθητές/τριες αυτής της τάξης μειώνουν τις ώρες παρακολούθησης των μαθημάτων στο σχολείο προς το τέλος της χρονιάς λόγω των πανελληνίων εξετάσεων.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΛ Γ' Λυκείου

Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «[Στα στέφανα της κόρης του](#)»

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Παντελής Μηχανικός, «[Ονήσιλος](#)»

Κώστας Μόντης, «[“Στιγμές” της Εισβολής](#)» (παράλληλο στα ΚΝΛ Β' Γυμνασίου)

Μιγάλης Πασιαρδής, «[Εσύ δεν λες τίποτα](#)»

Γιώργος Φιλίππου Πιερίδης, «[Αλλοφροσύνη](#)» (παράλληλο στα ΚΝΛ Β' Γυμνασίου)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η-2^η διδακτική ώρα (εργαστήριο πληροφορικής)

Η εφαρμογή του σεναρίου άρχισε στις 06-03-2015 στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις (4) ομάδες, από τις οποίες μία είχε τέσσερα μέλη, μία τρία και οι άλλες δύο πέντε και έξι αντίστοιχα¹. Η εκπαιδευτικός περιέγραψε σε αδρές γραμμές τι ακριβώς έπρεπε να κάνουν οι μαθητές στο πλαίσιο

¹ Ο χωρισμός έγινε με αυτόν τον τρόπο, γιατί εξυπηρετούσε και η διάταξη του χώρου σε σχέση με τη θέση των υπολογιστών.

της συγκεκριμένης εφαρμογής και τους ανακοίνωσε ότι θα ασχοληθούν με το διήγημα «Αλλοφροσύνη». Με τη μέθοδο της ιδεοθύελλας, η καθηγήτρια κάλεσε τους μαθητές να προβλέψουν το περιεχόμενο του διηγήματος, αφού πρώτα λάβουν υπόψη τον τίτλο του διηγήματος, την εικόνα που συνοδεύει το κείμενο και τη χρονολογία που υπάρχει στο τέλος του, στοιχεία που έβλεπαν στον διαδραστικό πίνακα. Όλες οι προβλέψεις καταγράφονταν από την καθηγήτρια στον πίνακα, ώστε οι μαθητές/τριες να μπορούν να τις βλέπουν. Κατόπιν, η καθηγήτρια διάβασε μεγαλοφώνως το διήγημα, ενώ παράλληλα οι μαθητές το κοίταζαν στον διαδραστικό πίνακα.

Μετά την ανάγνωση έγινε η επαλήθευση και η διάμευση (για κάποιους/ες) των προβλέψεων. Οι μαθητές οδηγήθηκαν στην Κύπρο από την ιδεοθύελλα, αλλά αποδείχθηκε ότι δεν ήξεραν καλά τα γεγονότα. Μετά τους ζητήθηκε να εκφράσουν προφορικά την πρώτη συναισθηματική τους αντίδραση, με άξονα τη γυναίκα που παραλογίζεται. Ο στόχος ήταν η βιωματική προσέγγιση του κειμένου και ο συνδυασμός του παραλογισμού του πολέμου με τον παραλογισμό της γυναίκας.

Στη συνέχεια, τους ζητήθηκε να ανοίξουν τον φάκελο με το όνομα «Κύπρος», να δουν το κείμενο και να παρατηρήσουν τις υπογραμμισμένες λέξεις, που ήταν οι υπερσυνδέσεις. Οι συγκεκριμένες υπερσυνδέσεις οδηγούσαν τους μαθητές/τριες σε ένα βίντεο με πληροφορίες για τα ιστορικά γεγονότα, σε χάρτη που παρουσιάζει τη διχοτομημένη Κύπρο, σε τραγούδι για την Αμμόχωστο και στην ιστοσελίδα του Δήμου Αμμοχώστου. Αφού οι μαθητές/τριες αγνοούσαν στην πλειοψηφία τους τα γεγονότα της Κύπρου, άνοιξαν τις υπερσυνδέσεις. Οι υπερσυνδέσεις από τη μια τους έδωσαν όλες τις πληροφορίες που χρειαζόνταν, ώστε να κατανοήσουν καλύτερα το κείμενο και να προκληθεί η συναισθηματική τους φόρτιση και από την άλλη, την ευκαιρία να κατανοήσουν τις διαφορές ανάμεσα στην πρώτη ανάγνωση χωρίς τις υπερσυνδέσεις και στη δεύτερη ανάγνωση με τις υπερσυνδέσεις. Οι διαφορές ανάμεσα στην πρώτη και στη δεύτερη ανάγνωση έγιναν κατανοητές, οι μαθητές/τριες απάντησαν ότι η δεύτερη ανάγνωση τους διαφώτισε και γι αυτό την προτίμησαν. Έτσι, η καθηγήτρια συνέχισε τη διδασκαλία με την αποσαφήνιση όλων των αποριών

των μαθητών/τριών και αυτοί/ές, έτοιμοι/ες πια, ανέλαβαν να ετοιμάσουν μια δραστηριότητα δημιουργικής γραφής ως δημοσιογράφοι που παρακολούθησαν το επεισόδιο με τη γυναίκα του διηγήματος². Για τις ανάγκες αυτού του ρόλου έγραψαν όλες οι ομάδες το δικό τους άρθρο και το έβαλαν στο κοινό φάκελο.

Η καθηγήτρια ενημέρωσε ότι στην επόμενη συνάντησή τους θα εργάζονταν πάλι σε ομάδες αλλά μελετώντας διαφορετικά ποιήματα η κάθε ομάδα που θα βρίσκονταν στον κοινό φάκελο.

3^η, 4^η και 5^η διδακτική ώρα (εργαστήριο πληροφορικής)

Οι ώρες αυτές έγιναν στις 20-03-2015, λόγω κάποιας προγραμματισμένης δραστηριότητας του σχολείου. Οι ομάδες, όπως είχαν διαμορφωθεί αρχικά, πήραν τη θέση τους στο εργαστήριο της πληροφορικής, κατέθεσαν τις εργασίες τους στον κοινό φάκελο, διάβασαν αυτές των άλλων ομάδων, διόρθωσαν τα σημεία που θεώρησαν ότι έπρεπε να διορθωθούν και κατόπιν τούτου, κάποιος εκπρόσωπος από κάθε ομάδα, τα ανέγνωσε μαγαλόφωνα. Τέλος, οι εργασίες προστέθηκαν στον κοινό φάκελο.

Αμέσως μετά άνοιξαν τα ποιήματα που αντιστοιχούσαν στην ομάδα τους και τα διάβασαν. Η καθηγήτρια ενημέρωσε τους μαθητές/τριες ότι ο κύριος στόχος των δραστηριοτήτων ήταν να εντοπίσουν το συναίσθημα που επικρατούσε σε κάθε ποίημα, να το συνδέσουν με το ιστορικό βίωμα, να βρουν τα εκφραστικά μέσα που αποδίδουν αυτό το συναίσθημα και να συνθέσουν το κείμενο τους. Οι μαθητές/τριες με τη βοήθεια της διδάσκουσας, εξομάλυναν γλωσσικά τα ποιήματα τους. Οι ερωτήσεις για όλες τις ομάδες ήταν οι ίδιες, αλλά τα ποιήματα στα οποία εργάστηκαν οι ομάδες διαφορετικά. Αφού έγινε και αυτό, η διδάσκουσα συζήτησε με τους μαθητές/τριες τις εργασίες που γράφτηκαν στην τάξη, υποδείχθηκαν ορισμένα λάθη

² Αυτό έγινε από κάποιους/ες μέσω skype από το σπίτι, αφού δεν πρόλαβαν να ολοκληρώσουν τη δραστηριότητα στο σχολείο.

και όλες οι ομάδες από κοινού βοήθησαν στη διόρθωσή τους. Κατόπιν, όλες οι εργασίες αποθηκεύτηκαν στον κοινό φάκελο.

Μετά οι ομάδες ασχολήθηκαν με τις υπερσυνδέσεις, η καθεμιά στο δικό της ποίημα. Αυτό δεν έγινε χωρίς δυσκολίες, γιατί τα παιδιά δεν γνώριζαν τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να τις κάνουν. Τους υπεδείχθη από την καθηγήτρια που χρησιμοποίησε για αυτόν τον λόγο τον διαδραστικό πίνακα και έκανε μια επίδειξη. Τονίστηκε ότι οι λέξεις που θα επέλεγαν να χρησιμοποιήσουν ως υπερσυνδέσμους έπρεπε να είναι τέτοιες ώστε από τη μια να φωτίζουν τα ιστορικά γεγονότα και από την άλλη, να μην απουσιάζει από αυτές και το συναισθηματικό στοιχείο και για αυτούς τους λόγους θα έπρεπε να είναι προσεχτικοί.

Οι μαθητές/τριες, αφού παρακολούθησαν την επίδειξη της διδάσκουσας, την κατανόησαν μερικώς και προσπάθησαν να επαναλάβουν τη διαδικασία δημιουργίες υπερσυνδέσεων στην άσκησή τους. Με το επίρρημα «μερικώς» αποδίδεται η λανθασμένη αντίληψη των μαθητών για το ζητούμενο. Κάποιοι/ες από αυτούς δεν βρήκαν άλλα ποιήματα για να συνδέσουν· βρήκαν απλώς λέξεις, των οποίων η αποσαφήνιση ήταν κατά τη γνώμη τους απαραίτητη, και έκαναν την υπερσύνδεση. Η εκπαιδευτικός εξήγησε ξανά στους μαθητές τη σημασία και τη λειτουργία των υπερσυνδέσεων, αλλά άφησε αυτήν την εργασία, επειδή δεν υπήρχε αρκετός χρόνος και επειδή θεώρησε ότι η προσπάθεια των παιδιών σε κάτι που δεν γνώριζαν δεν μπορούσε να αξιολογηθεί σωστά.

Την τελευταία ώρα αυτού του τριώρου οι μαθητές/τριες κλήθηκαν να δημιουργήσουν ένα ποίημα στο οποίο να εκφράζεται το συναίσθημά τους για κάθε είδους απώλεια. Οι μαθητές το προσπάθησαν χωρίς να δώσουν ικανοποιητικά δείγματα γραφής. Η προσπάθεια όμως άξιζε.

6^η διδακτική ώρα (εργαστήριο πληροφορικής)

Η έκτη συνάντηση με τους μαθητές στο πλαίσιο της παρούσας εφαρμογής πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου στις 31-03-2015. Οι

ομάδες παρουσίασαν τις εργασίες τους στην ολομέλεια και ακολούθησε συζήτηση για τις επιλογές τους.

Η επιλογή/πρόταση του συνταγμένου σεναρίου για δημιουργία και χρήση του Montage δεν υιοθετήθηκε για δυο κυρίως λόγους: ο πρώτος ήταν ότι το συγκεκριμένο τμήμα μαθητών δεν είχε την απαραίτητη εξοικείωση με το περιβάλλον του Montage και του Wiki, και επομένως, θα χρειαζόταν χρόνος πριν ή κατά την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο και ο δεύτερος ήταν ότι για την εν λόγω εφαρμογή διατέθηκαν έξι διδακτικές ώρες, αντί για τις οκτώ αρχικά προβλεπόμενες, άρα κάποιες από τις δραστηριότητες έπρεπε να μην πραγματοποιηθούν.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 1

http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1687,5394/extras/activities/indexE_8_metaselida/indexe_8_parallilo_keimeno_2.html

1) Διαβάσατε το ποίημα. Ποια συναίσθημα εκφράζει το ποίημα; Συνδέονται με το ιστορικό γεγονός;

2) Αναζητήστε τα εκφραστικά μέσα που αποδίδουν αυτό το συναίσθημα και καταθέστε τη γνώμη σας για το αν αυτά τα εκφραστικά μέσα κατορθώνουν να αποδώσουν το κυρίαρχο συναίσθημα. (Να συνθέσετε το κείμενό σας προσπαθώντας να κάνετε και αναφορές σε ιστορικά γεγονότα του παρόντος με παρόμοιο θέμα)

3) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με άλλο ποίημα που θα εκφράζει το ίδιο συναίσθημα με το δικό σας ποίημα, με εικόνα, βίντεο, τραγούδι και κάποιο έντυπο υλικό της εποχής εκείνης, όπως κάποια εφημερίδα ή περιοδικό.

Προς διευκόλυνσή σας και για να μη χαθείτε στην αναζήτηση, σας παρέχονται κάποιες ηλεκτρονικές διευθύνσεις που θα σας βοηθήσουν να αναζητήσετε το υλικό σας. Αυτές είναι το [εθνικό κέντρο βιβλίου](#), το [ελληνικό λογοτεχνικό και ιστορικό αρχείο](#), το [εθνικό οπτικοακουστικό αρχείο](#), το [Γραφείο τύπου και πληροφοριών της Κυπριακής δημοκρατίας](#), η [ψηφιακή βιβλιοθήκη εφημερίδων και περιοδικών](#), ένα [πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Ταχυδρόμος](#), ένα [Αφιέρωμα της Καθημερινής](#), το [ψηφιακό αρχείο δημόσιας τηλεόρασης](#).

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 2

Μελετήστε το ποίημα «[Στα στέφανα της κόρης του](#)», του Κυριάκου Χαραλαμπίδη.

1) Διαβάσατε το ποίημα. Ποια συναίσθημα εκφράζει το ποίημα; συνδέονται με το ιστορικό γεγονός;

2) Αναζητήστε τα εκφραστικά μέσα που αποδίδουν αυτό το συναίσθημα και καταθέστε τη γνώμη σας για το αν αυτά τα εκφραστικά μέσα κατορθώνουν να αποδώσουν το κυρίαρχο συναίσθημα. (Να συνθέσετε το κείμενο σας προσπαθώντας να κάνετε και αναφορές σε ιστορικά γεγονότα του παρόντος με παρόμοιο θέμα)

3) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με άλλο ποίημα που θα εκφράζει το ίδιο συναίσθημα με το δικό σας ποίημα, με εικόνα, βίντεο, τραγούδι και κάποιο έντυπο υλικό της εποχής εκείνης, όπως κάποια εφημερίδα ή περιοδικό.

Προς διευκόλυνσή σας και για να μη χαθείτε στην αναζήτηση, σας παρέχονται κάποιες ηλεκτρονικές διευθύνσεις που θα σας βοηθήσουν να αναζητήσετε το υλικό σας. Αυτές είναι το [εθνικό κέντρο βιβλίου](#), το [ελληνικό λογοτεχνικό και ιστορικό αρχείο](#), το [εθνικό οπτικοακουστικό αρχείο](#), το [Γραφείο τύπου και πληροφοριών της Κυπριακής δημοκρατίας](#), η [ψηφιακή βιβλιοθήκη εφημερίδων και περιοδικών](#), ένα [πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Ταχυδρόμος](#), ένα [Αφιέρωμα της Καθημερινής](#), το [ψηφιακό αρχείο δημόσιας τηλεόρασης](#).

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 3

Μελετήστε το ποίημα «[Ονήσιλος](#)», του Παντελή Μηχανικού.

1) Διαβάσατε το ποίημα. Ποια συναίσθημα εκφράζει το ποίημα; Συνδέονται με το ιστορικό γεγονός;

2) Αναζητήστε τα εκφραστικά μέσα που αποδίδουν αυτό το συναίσθημα και καταθέστε τη γνώμη σας για το αν αυτά τα εκφραστικά μέσα κατορθώνουν να αποδώσουν το κυρίαρχο συναίσθημα. (Να συνθέσετε το κείμενο σας προσπαθώντας να κάνετε και αναφορές σε ιστορικά γεγονότα του παρόντος με παρόμοιο θέμα)

3) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με άλλο ποίημα που θα εκφράζει το ίδιο συναίσθημα με το δικό σας ποίημα, με εικόνα, βίντεο, τραγούδι και κάποιο έντυπο υλικό της εποχής εκείνης, όπως κάποια εφημερίδα ή περιοδικό.

Προς διευκόλυνσή σας και για να μη χαθείτε στην αναζήτηση, σας παρέχονται κάποιες ηλεκτρονικές διευθύνσεις που θα σας βοηθήσουν να αναζητήσετε το υλικό σας. Αυτές είναι το [εθνικό κέντρο βιβλίου](#), το [ελληνικό λογοτεχνικό και ιστορικό αρχείο](#), το [εθνικό οπτικοακουστικό αρχείο](#), το [Γραφείο τύπου και πληροφοριών της Κυπριακής δημοκρατίας](#), η [ψηφιακή βιβλιοθήκη εφημερίδων και περιοδικών](#), ένα [πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Ταχυδρόμος](#), ένα [Αφιέρωμα της Καθημερινής](#), το [ψηφιακό αρχείο δημόσιας τηλεόρασης](#).

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 4

Μελετήστε το ποίημα «[Εσύ δεν λες τίποτα](#)», του Μιχάλη Πασιαρδή.

1) Διαβάσατε το ποίημα. Ποια συναίσθημα εκφράζει το ποίημα; Συνδέονται με το ιστορικό γεγονός;

2) Αναζητήστε τα εκφραστικά μέσα που αποδίδουν αυτό το συναίσθημα και καταθέστε τη γνώμη σας για το αν αυτά τα εκφραστικά μέσα κατορθώνουν να αποδώσουν το κυρίαρχο συναίσθημα. (Να συνθέσετε το κείμενο σας προσπαθώντας να κάνετε και αναφορές σε ιστορικά γεγονότα του παρόντος με παρόμοιο θέμα)

3) Δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με άλλο ποίημα που θα εκφράζει το ίδιο συναίσθημα με το δικό σας ποίημα, με εικόνα, βίντεο, τραγούδι και κάποιο έντυπο υλικό της εποχής εκείνης, όπως κάποια εφημερίδα ή περιοδικό.

Προς διευκόλυνσή σας και για να μη χαθείτε στην αναζήτηση, σας παρέχονται κάποιες ηλεκτρονικές διευθύνσεις που θα σας βοηθήσουν να αναζητήσετε το υλικό σας. Αυτές είναι το [εθνικό κέντρο βιβλίου](#), το [ελληνικό λογοτεχνικό και ιστορικό αρχείο](#), το [εθνικό οπτικοακουστικό αρχείο](#), το [Γραφείο τύπου και πληροφοριών της Κυπριακής δημοκρατίας](#), η [ψηφιακή βιβλιοθήκη εφημερίδων και περιοδικών](#), ένα [πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Ταχυδρόμος](#), ένα [Αφιέρωμα της Καθημερινής](#), το [ψηφιακό αρχείο δημόσιας τηλεόρασης](#).

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι ίδιοι οι μαθητές πρότειναν τη συνδιδασκαλία ιστορίας και λογοτεχνίας με πηγές ιστορικές που να συμπληρώνουν τα λογοτεχνικά κείμενα.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου δεν παρουσιάστηκαν ιδιαίτερες δυσκολίες, γιατί εξ αρχής διασφαλίστηκε η δυνατότητα συνάντησης με τους μαθητές στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου, εκτός της εβδομάδας που το σχολείο είχε προγραμματισμένη δραστηριότητα. Αυτό επισημάνθηκε και από τους μαθητές/τριες ως αρνητικό λόγω της χρονικής απόστασης του πρώτου μαθήματος από τα επόμενα. Αρνητικά αξιολογήθηκε, επίσης, από τους ίδιους και η έλλειψη των γνώσεών τους σε θέματα εργαλείων. Το θετικό ήταν η συνύπαρξη των ομάδων, η καλή συνεργασία τους και ο ενθουσιασμός τους κατά την ανάγνωση ψηφιακών πηγών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

—